

**การพัฒนาชุมชนนวัตกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก
โดยชุมชนมีส่วนร่วมในยุคดิจิทัล**
Developing an innovative active learning community
The community participates in the digital age

ศรสวรรค์ สุวรรณ
Sornsawan Suwan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
Mahamakut Buddhist University Lanna Campus
E-mail: sorn941a04@gmail.com

บทคัดย่อ

ชุมชนนวัตกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุกเป็นกลุ่มบุคคลที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชนอื่น ๆ ที่ทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นและมีส่วนร่วม ชุมชนเหล่านี้มักใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบเชิงรุกและส่งเสริมความร่วมมือ โดยให้ออกาสพวกเขาในการสำรวจหัวข้อที่สนใจและทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้นักเรียนพัฒนาความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในเนื้อหา โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำหายและมีจุดมุ่งหมาย ช่วยให้นักเรียนพัฒนาการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิพากษ์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน และ ชุมชนเหล่านี้สร้างชุมชนแห่งนักเรียนที่สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยให้นักเรียนได้เชื่อมต่อกับผู้อื่นที่มีความสนใจคล้ายคลึงกัน การดำเนินการด้วยการระบุความต้องการของชุมชนและกำหนดเป้าหมายสำหรับชุมชนนวัตกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก สร้างพันธมิตรกับองค์กรต่าง ๆ เช่น โรงเรียน ห้องสมุด และศูนย์ชุมชน เพื่อรับการสนับสนุนและทรัพยากร พัฒนาโครงการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบเชิงรุกและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาและดำเนินการโครงการเรียนรู้ และประเมินโครงการเรียนรู้เป็นประจำและทำการปรับปรุงตามความจำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่าโครงการตอบสนองความต้องการของชุมชน และเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้แบบเชิงรุกและพัฒนาการเรียนรู้ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ชุมชนเหล่านี้สามารถสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่กระตุ้นและมีส่วนร่วม ซึ่งช่วยให้นักเรียนพัฒนาความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในเนื้อหาและเตรียมพร้อมสำหรับความท้าทายในอนาคต

คำสำคัญ: 1. ชุมชนนวัตกรรมการเรียนรู้เชิงรุก; 2. ชุมชนแบบมีส่วนร่วม; 3. ยุคดิจิทัล

Abstract

The active learning innovation community is a diverse group of individuals. This includes students, teachers, parents, and other community members working together to create a stimulating and engaging learning environment. These communities often use digital technology to support active learning and foster collaboration. It gives them the opportunity to explore topics of interest and collaborate with others. Help students develop

understanding deeper into the content By engaging in challenging and purposeful activities They help students develop essential 21st century learning such as critical thinking, problem solving, and collaboration, and they create a community of students who support each other. By allowing students to connect with others with similar interests. Actions: By identifying community needs and setting goals for an active learning innovation community. Build partnerships with organizations such as schools, libraries, and community centers. to receive support and resources Develop learning projects that support active learning and use digital technology. Involve the community in every step of developing and implementing learning projects. and evaluate the learning program regularly and make improvements as needed to ensure the program meets community needs. And it is an effective way to promote active learning and develop learning. necessary in the 21st century by involving the community in the learning process. These communities can create a stimulating and engaging learning environment. This helps students develop a deeper understanding of the content and prepare for future challenges.

Keyword: 1. innovative active learning community; 2. community participates; 3. digital age

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ขึ้น เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษา ให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่ สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและ ทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และ หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) โดยมีวิสัยทัศน์ (Vision) ที่ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) สอดคล้องกับ จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาที่จะพัฒนาศักยภาพด้าน การศึกษาของประชาชนในยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ มุ่งส่งเสริมให้การเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย สอดแทรกการพัฒนาคนด้วยกระบวนการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างวัฒนธรรมการแก้ปัญหา พัฒนาทักษะให้ คนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตต่อยอดการสร้างนวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกฝนเป็นความคิดสร้างสรรค์ ปลุกฝังการพร้อมรับฟังความเห็นจากผู้อื่นและจิตใจที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย พัฒนาคนด้วยการ เรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2555)

แต่ในปัจจุบัน สังคมยุคใหม่ซึ่งเรียกกันว่าเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ยุคไร้พรมแดนหรือยุคข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ เป็นยุคที่มีการสื่อสารโดยทั่วถึงกันอย่างรวดเร็ว มีการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาโลก ตะวันออก หรือวัฒนธรรมตะวันออกก็แพร่ขยายเข้าไปยังโลกตะวันออก เพราะฉะนั้นเพื่อการปรับตัว และเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม จึงต้องเร่งทำความเข้าใจ และพร้อมรับมือโดยการสร้าง ประชากรที่มีคุณภาพ การสร้างประชากรให้มีคุณภาพของแต่ละประเทศ ก็คือการสร้างประชากรด้วยระบบ การเรียนรู้ ประเทศใดมีประชากรที่มีคุณภาพ พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และสามารถสร้างความเป็น เอกภาพของชาติได้ ย่อมแสดงถึงศักยภาพของประเทศนั้น ๆ ซึ่งประเทศไทยก็ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลง ของสังคม จึงมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนรู้ในประเทศอย่างต่อเนื่อง ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ ความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยที่เกิดจากกระแส การหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตก ส่งผลให้สังคมไทยเกิดเสื่อมถอยทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ไทย ส่งผลให้สถาบันทางสังคมมีแนวโน้มอ่อนแอ คนในสังคมขาดความไว้วางใจ และขาดความร่วมมือ ร่วมทางสังคม และวิกฤตปัญหาต่าง ๆ เป็นความเสี่ยงที่จะส่งผลให้ประชาชนอยู่ร่วมกันยากลำบากการให้ ความรู้ และการสร้างความตระหนักให้กับคนชุมชน ทั้งนี้การส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นทั้ง กระบวนการ กิจกรรมและแนวทางสำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อส่งเสริมและ เกื้อหนุนให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนในแบบองค์รวมอย่างเป็นระบบ ที่มา จากส่วนประกอบหลายๆ ประการ อาทิ สังคม สิ่งแวดล้อม วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล เพื่อสนับสนุนให้เกิด ทักษะด้านการศึกษา ทักษะการทำงาน และการดำเนินชีวิต จึงต้องอาศัยความร่วมมือและการระดมพลังจาก ทุกฝ่ายในการขับเคลื่อนกิจกรรม ให้ชุมชนมีพลังอำนาจที่จะดูแลตนเอง ครอบครัว ชุมชน อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ และความจำเป็นไปได้ของท้องถิ่น โดยคำนึงถึงระบบสังคม วัฒนธรรมของชุมชน และบทบาทของประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา โดยการขับเคลื่อนของชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน ที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ทำให้เกิดการจัดการความรู้ ความตระหนักในหน้าที่ เกิดการมีส่วนร่วมและชุมชนสามารถที่จะดูแลตนเองได้อย่างยั่งยืนสถานี่เรียนรู้ตลอดชีวิต

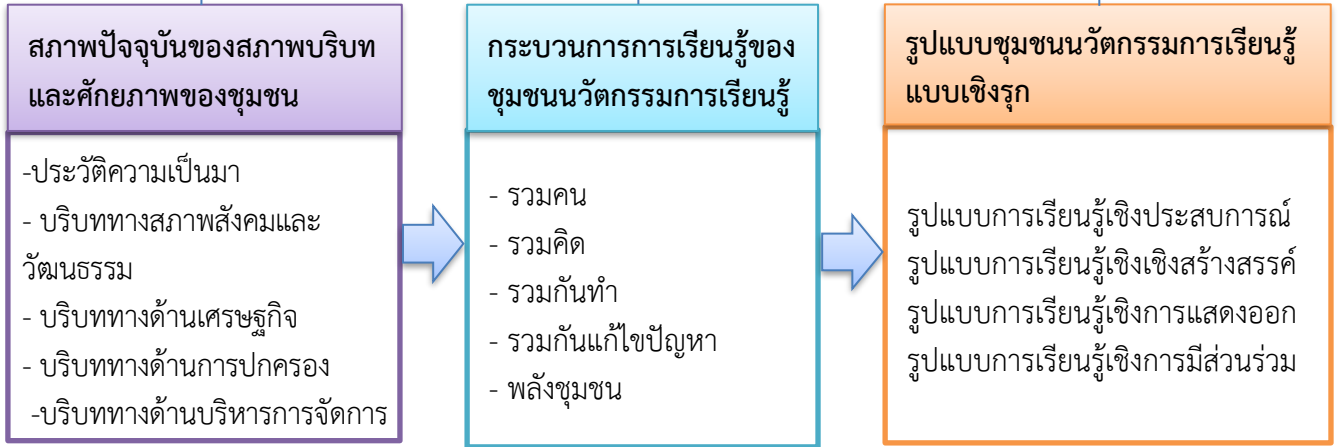
ผู้นำชุมชน ประชาชนและภาคีเครือข่ายในชุมชน ในการขับเคลื่อนกิจกรรม ให้ชุมชนมีพลังอำนาจ จัดการองค์ความรู้และถ่ายทอดให้กับผู้ที่สนใจและอยากนำความรู้ไปต่อไปในอนาคตต่อไป

ในยุคดิจิทัล การเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เนื่องจาก ช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีขึ้น ชุมชนนวัตกรรม การเรียนรู้แบบเชิงรุกเป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบนี้ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและ ดำเนินการโครงการเรียนรู้

ดังนั้น ผู้ศึกษา จึงเห็นถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ที่ดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการองค์ความรู้และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนจึงมีความสนใจ ที่จะศึกษา การพัฒนาแพลตฟอร์มชุมชนนวัตกรรมการเรียนรู้กับการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก เพื่อให้เกิด การเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต พัฒนาคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์วิทยาการให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่าง หลากหลายต่อไป

กรอบแนวคิดการศึกษา

ชุมชนนวัตกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก โดยชุมชนมีส่วนร่วม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในชุมชน ดังนี้
 บุญชม ศรีสะอาด (2556: 48) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยมี ความหมาย 2 แนวใหญ่ๆ แนวแรกมองรูปแบบการจัดการเรียนรู้อาจเป็นกิจกรรมการสอนหรือวิธีสอน ส่วนแนวที่สองมองรูปแบบการจัดการเรียนรู้กว้างกว่า โดยมองว่าเป็นโครงสร้างที่แสดงถึงองค์ประกอบ ต่างๆในการสอนที่จะนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียนตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

กุกสตอฟสัน และแบรนช์ (Gustafson, K.L. and Branch, R.M., 1997: 81-83) ได้กำหนดนิยามคำว่า การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า “เป็นการใช้วิถีระบบเพื่อการออกแบบ การผลิตการประเมินผล และการใช้ระบบการสอน รวมถึงการจัดการและการจัดองค์ประกอบที่เหมาะสมในการใช้ระบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว ด้วยการพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีลักษณะที่กว้างขวางกว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์การสอน ซึ่งเน้นเฉพาะเรื่องสื่อหรือผลผลิตที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้นอกจากนั้นการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เป็นคำที่กว้างกว่าการออกแบบการจัดการเรียนรู้

วิษณุ หยกจินดา (2557: 9) ได้ให้ความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วม” นั้น มีหลายคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน เช่น การมีส่วนร่วม (Participation) การร่วมมือ (Collaboration) การมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) หรือความผูกพัน (Commitment) หรือการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ซึ่งนักการศึกษาที่ใช้คำเหล่านี้ อาจมีจุดมุ่งหมายย่อยเพื่อแสดงถึงระดับ (Degree) ของการมีส่วนร่วม ซึ่งคำต่างๆ เหล่านี้ต่างมีนัยเดียวกันทั้งสิ้น คือ “การมีส่วนร่วม” ในความหมายของการวิจัยครั้งนี้ การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันโดยเกิดจากการร่วมคิด การร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน หรือปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วง

เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2547: 114) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม โดยนำรูปแบบ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ ของเอปสไตน์ซึ่งประกอบด้วยกรอบม เลียงดู ในฐานะผู้ปกครองการติดต่อสื่อสารการอาสาสมัครการเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจและการร่วมมือ กับชุมชน เป็นกรอบในการวิจัย จัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อรวบรวมกิจกรรม การมีส่วนร่วมของชุมชน

ได้ 40 กิจกรรม แบ่งเป็นกิจกรรมที่ชุมชนควรปฏิบัติ 19 กิจกรรม และกิจกรรม ที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 21 กิจกรรม จากนั้นประเมินความเหมาะสมในการนำกิจกรรมไปปฏิบัติใน การจัด การศึกษาของโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมทั้ง 40 กิจกรรม มีความเหมาะสมใน การนำไปปฏิบัติทุกกิจกรรม กิจกรรมที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 กิจกรรม คือ โรงเรียนควรกำหนดนโยบาย และจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานโรงเรียนที่ ชัดเจน และชุมชนควรมีเวลารับฟัง และช่วยแก้ปัญหาให้ นักเรียนทุกครั้งที่นักเรียนต้องการ

สุธีรา จีระติวรา (2546: 103) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาคู่มือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัด การศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน การดำเนินการศึกษาวินิจฉัย ดำเนินการโดยผู้ปกครองศึกษาคู่มือและปฏิบัติตามคู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เนื้อหาของคู่มือประกอบด้วย ความรู้ พื้นฐานและแนวทางการจัดการศึกษา กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 4 กิจกรรม ประกอบด้วย การเข้า ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน การจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอน การสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ บ้าน และการประเมินผลนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา และเห็นว่าคู่มือมีประโยชน์สามารถนำไปใช้ถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ จัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนและร่วมประเมินผลงานนักเรียน

จิรภา อรรถพร (2556) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริม พฤติกรรม การเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มี 9 องค์ประกอบคือ 1) บทบาท ครู 2) บทบาทนักเรียน 3) ระบบการจัดการเรียนรู้ 4) เนื้อหาของ บทเรียน 5) การสอนโดยเน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง 6) การติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยี 7) กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ 8) การสะท้อน การเรียนรู้ของนักเรียน และ 9) การวัดและ ประเมินผล โดยมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ชั้นศึกษาค้นคว้า (2) ชั้น เชื่อมโยงปัญหา (3) ชั้นระดมสมอง (4) ชั้นสังเกตการณ์ และ (5) ชั้นสะท้อนคิด ผลการทดลองใช้รูปแบบการ สอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ ของกลุ่มตัวอย่าง สูงขึ้นในแต่ละสัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารและงานวิจัยทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ ใหม่ โดยอาศัยชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมที่ทำให้เกิดจากการร่วมคิด การร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน หรือปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

สรุป

การพัฒนา รูปแบบ หมายถึง กระบวนการออกแบบ สร้าง และปรับแต่งระบบหรือวิธีการ เพื่อบรรลุ เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยคำนึงถึงบริบทและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ชุมชนนวัตกรรม หมายถึง ชุมชนที่มีขีดความสามารถในการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงและ จัดการปัญหาในชุมชนพึ่งตัวเองได้อย่างยั่งยืน ในที่นี้หมายถึง ชุมชนบ้านป่าไผ่และบ้านต้นผึ้ง ตำบลบ้านโป่ง อำเภอต๋อยสะแกก๊าด จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นชุมชนต้นแบบของการจัดการด้านการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบ เชิงรุก หมายถึง การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการ คิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ ในที่นี้หมายถึง แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่จัดให้มีการมา ศึกษาเรียนรู้ในภาคปฏิบัติจริง ประชาชนมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองในที่นี้ หมายถึง ประชาชนในหมู่บ้านป่าไผ่และบ้านต้นผึ้ง ตำบลบ้านโป่ง อำเภอต๋อยสะแกก๊าด จังหวัดเชียงใหม่

องค์ความรู้ใหม่

ชุมชนที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีทักษะในการแก้ปัญหา สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและการทำงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมของชุมชนที่เพิ่มขึ้นในการพัฒนาการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมประโยชน์ของผู้สนใจเรียนรู้ มีแรงจูงใจและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น ผู้เรียนมีพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน ชุมชนมีบทบาทที่แข็งแกร่งในการสนับสนุนการเรียนรู้และนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมีการขยายโอกาสในการเรียนรู้และทำให้การเรียนรู้เข้าถึงได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ
- เกตุสุเดช กำแพงแก้ว. (2547). *การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม* [ปริญญาานิพนธ์การศึกษาดุขฎิบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จิรภา อรรถพร. (2556). *การพัฒนารูปแบบการสอนเชิงรุกออนไลน์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ของนิสิตปริญญาบัณฑิต* (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/43141>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การพัฒนาการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีวียาสาสน์.
- วิชญ์ หยกจินดา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ชลบุรี: วิทยาลัยการ บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. https://www.nesdc.go.th/download/article/article_20160323112431.pdf
- สุธีรา จีระติวรา. (2546). *การพัฒนาคู่มือ การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย* [วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Gustafson, K.L. and Branch, R.M. (1997). *Survey of instructional development models*. 3rd Edition, ERIC Clearing-house on Information and Technology, Syracuse, New York.